

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.02.091>

JEL classification: G21, H56, D13

UDC: 657.422.1:338.246.8

Надія СВИНОУС

доктор філософії в галузі менеджменту, доцент,
кафедра обліку та фінансів,
Університет економіки і підприємництва, Україна
ORCID iD: 0000-0003-3640-0519
E-mail: svnadia94@gmail.com

Людмила НЯНЬКО

старший викладач,
кафедра обліку та фінансів,
Університет економіки і підприємництва, Україна
ORCID iD: 0000-0002-0763-487X
E-mail: 1nvmtopaz9@ukr.net

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДРОДЖЕННЯ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ

АНОТАЦІЯ

Вступ. У сучасних умовах формування інклюзивної, стійкої та інноваційно-орієнтованої економіки роль малого бізнесу набуває стратегічного значення. Саме мале підприємництво виконує функції соціального буфера, забезпечує гнучкість економіки, адаптацію до кризових умов, генерує нові робочі місця, сприяє розвитку регіонів та активізує локальні ринки. В умовах повоєнного відновлення України цей сектор може стати каталізатором економічного зростання, особливо у сферах послуг, торгівлі, агробізнесу, інновацій та креативної індустрії.

Разом з тим, однією з головних перешкод на шляху розширення малого бізнесу є обмежений доступ до фінансових ресурсів. Банківське кредитування, яке є традиційним та найбільш масовим джерелом фінансування бізнесу в більшості країн світу, в українських реаліях характеризується високими бар'єрами для МСП: відсутність застави, низький рівень фінансової грамотності, нестабільність доходів, складна система оцінки кредитоспроможності, а також обмежена готовність банків до співпраці з малими суб'єктами.

Метод (методологія). У роботі використано загальнонаукові й спеціальні методи дослідження, а саме: аналізу й синтезу – з метою дослідження сутності кредиту, тенденцій кредитування в Україні та обґрунтування особливостей банківського кредитування малого і середнього бізнесу; систематизації та класифікації – для виділення методів та інструментів банківського кредитування малого і середнього бізнесу; порівняння – для здійснення порівняльного аналізу підтримки кредитування малого і середнього бізнесу у зарубіжних країнах і в Україні; узагальнення результатів – при формуванні висновків.

Результати. Отже, банківське кредитування малого бізнесу в Україні залишається фрагментарним, нерівномірно розвиненим і недостатньо адаптованим до потреб цього сегмента економіки. Незважаючи на реалізацію державних програм, зокрема «Доступні кредити 5-7-9%», малий бізнес і

© Надія Свиноус, Людмила Нянько, 2025

Отримано: 12.04.2025 р.

Рекомендовано до друку: 04.05.2025 р.

Опубліковано: 28.05.2025 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати:

Свиноус Н., Нянько Л. Формування системи банківського кредитування малого та середнього бізнесу в умовах повоєнного відродження економіки країни. *Економічний аналіз*. 2025. Том 35. № 2. С. 91-99. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.02.091>

далі зіштовхується з такими проблемами, як надмірна зарегульованість, високі кредитні ставки, обмеженість кредитних ліній, а також складність у доведенні кредитоспроможності перед банком. Зарубіжний досвід показує, що вирішальну роль у розширенні доступу МСП до банківського фінансування відіграє активна участь держави через інститути розвитку, гарантійні фонди, субсидування відсоткових ставок, цифровізацію процесів кредитування та партнерство з комерційними банками.

Ключові слова: малий бізнес; середній бізнес; кредитування; банки; держава.

Вступ

У сучасних умовах формування інклюзивної, стійкої та інноваційно-орієнтованої економіки роль малого бізнесу набуває стратегічного значення. Саме мале підприємництво виконує функції соціального буфера, забезпечує гнучкість економіки, адаптацію до кризових умов, генерує нові робочі місця, сприяє розвитку регіонів та активізує локальні ринки. В умовах повоєнного відновлення України цей сектор може стати каталізатором економічного зростання, особливо у сферах послуг, торгівлі, агробізнесу, інновацій та креативної індустрії.

Разом з тим, однією з головних перешкод на шляху розширення малого бізнесу є обмежений доступ до фінансових ресурсів. Банківське кредитування, яке є традиційним та найбільш масовим джерелом фінансування бізнесу в більшості країн світу, в українських реаліях характеризується високими бар'єрами для МСП: відсутність застави, низький рівень фінансової грамотності, нестабільність доходів, складна система оцінки кредитоспроможності, а також обмежена готовність банків до співпраці з малими суб'єктами.

Проблема ускладнюється ще й тим, що, на відміну від великих корпорацій, малий бізнес не має змоги залучати фінансування з ринку капіталів або міжнародних програм напряму. У зв'язку з цим ефективна система банківського кредитування малого бізнесу з боку національної банківської системи та за участю держави є життєво необхідною умовою розвитку підприємництва.

Нині проблема кредитної підтримки малого і середнього бізнесу досліджується вітчизняними вченими серед яких Б. Адамик, Я. Белінська, З. Варналій, О. Вовчак, А. Гальчинський, І. Гуцал, О. Дзюблук, О. Євтухов, В. Лагутін, Б. Луців, В. Міщенко, А. Мороз, М. Пуховкіна, М. І. Савлук,

Т. Смовженко, С. Моїсєєв, Д. Смилов, В. Усоскін і багатьма іншими.

Мета статті

Метою статті є дослідження сучасного стану банківського кредитування малого бізнесу в Україні, виявлення ключових бар'єрів доступу до фінансів, а також аналіз і порівняння міжнародних практик, що дозволяють сформувати дієву модель підтримки малого бізнесу через банківські інструменти.

Результати та обговорення

Кредитування малого бізнесу є важливою складовою фінансової системи, оскільки дозволяє малим і середнім підприємствам отримати необхідні ресурси для розвитку і розширення діяльності. Вітчизняна та міжнародна практика підтверджує важливість доступу до кредитних ресурсів для розвитку малих підприємств, оскільки цей сектор економіки потребує постійного фінансування для покриття витрат на інновації, модернізацію, створення нових робочих місць і розвиток підприємницької діяльності [1].

Кредитування малого бізнесу є важливою складовою системи фінансування підприємств, оскільки дозволяє малим компаніям забезпечити необхідні оборотні кошти, фінансувати розширення, інвестувати в нові технології та обладнання. Теоретичні підходи до кредитування МСБ ґрунтуються на таких основних концепціях.

Теорія фінансового левериджу (ефект мультиплікатора) акцентує увагу на тому, що кредитування дозволяє підприємствам використовувати позикові кошти для збільшення своїх інвестиційних можливостей. Однак важливо зазначити, що чим більше підприємство залучає позикових коштів, тим більший ризик для нього, оскільки необхідно враховувати можливість неповернення

кредиту в разі зниження фінансових результатів.

Теорія інституційних бар'єрів фокусується на перешкодах, які виникають в процесі отримання кредиту малими підприємствами, зокрема через високу складність фінансового моніторингу та недостатньо ефективну оцінку кредитоспроможності [2]. Інституційні бар'єри включають в себе недосконалість законодавчої та регуляторної бази, високий рівень корупції, недостовірність фінансової звітності підприємств, а також відсутність достатньої кредитної історії у малих підприємств.

Відповідно до теорії асиметрії інформації банки мають обмежену інформацію про потенційних позичальників, що створює ризики для кредитування. Малі підприємства, зокрема стартапи, часто не мають історії кредитування або достатніх фінансових звітів, що робить їх «ризикованими» для банків. Через це кредитори намагаються мінімізувати свої ризики, підвищуючи процентні ставки або вимагаючи значних застав.

В рамках цієї теорії фінансових інструментів аналізується вплив різних фінансових інструментів на доступ малого бізнесу до фінансування. Мова йде про використання різних видів позик, таких як короткострокові та довгострокові кредити, факторинг, лізинг, а також субординировані позики та венчурний капітал. Малі підприємства, залежно від своєї діяльності, можуть використовувати різні інструменти, щоб забезпечити фінансування та знизити ризики.

Банківське кредитування малих підприємств має низку специфічних функцій, які сприяють розвитку цього сектору економіки:

1. Функція ліквідності. Банки забезпечують малим підприємствам необхідну ліквідність для здійснення поточних операцій, таких як закупівля матеріалів, оплату праці та інші операційні витрати.

2. Функція інвестиційного фінансування. Завдяки кредитам малі підприємства можуть інвестувати в розвиток своїх виробничих потужностей, покращення інфраструктури та розширення асортименту продукції.

3. Функція стабільності. Кредитування сприяє стабільності малого бізнесу, оскільки дозволяє підприємствам пройти через періоди

економічної невизначеності або сезонних коливань у попиті.

4. Функція ризик-менеджменту. Банківські установи допомагають малому бізнесу управляти фінансовими ризиками, надаючи йому доступ до різних фінансових інструментів, таких як хеджування валютних ризиків, страхування кредитів і інші фінансові послуги.

Залежно від особливостей національних економік та фінансових систем, існують різні моделі банківського кредитування малого бізнесу.

У традиційній моделі банківське кредитування малого бізнесу відбувається через прямі кредити з високими вимогами до забезпечення, в тому числі застави та гарантів. Банки ретельно аналізують фінансову звітність та кредитоспроможність позичальника, що робить цей процес досить складним для малих підприємств. Перевагою є наявність стабільності та прогнозованості умов кредитування.

Відповідно до моделі мікрокредитування мікрофінансові установи (МФО) або мікробанки пропонують малим підприємствам кредити без значних вимог до застави та фінансової звітності. Однак, такі кредити мають високі процентні ставки і зазвичай надаються на короткий термін [3]. Модель мікрокредитування є доступною для підприємців, що не можуть скористатися традиційними банківськими продуктами.

В моделі державно-приватного партнерства держава бере активну участь у фінансуванні малого бізнесу через державні банки або програми субсидування відсоткових ставок. Програми на зразок «Доступних кредитів 5-7-9%» дозволяють знижувати ризики для банків, підвищуючи доступність фінансування для малих підприємств. Ця модель активно використовується в Україні та в ряді країн Європи.

Модель фінансування через венчурний капітал орієнтована на стартапи і малий бізнес, який орієнтується на високий потенціал зростання. Вона включає залучення венчурного капіталу, інвестицій від приватних інвесторів або фондів, що надають фінансування без потреби в заставі, але вимагають частки в бізнесі або відсотка від прибутку.

В Україні проблеми кредитування малого бізнесу полягають в наступному:

- Високі відсоткові ставки. Банки встановлюють високі відсоткові ставки через високі ризики. За даними Національного банку України, ставки на кредити для МСБ в 2023 році варіюються від 16% до 24%, що ускладнює доступ до фінансування для багатьох підприємців.
- Обмеження забезпечення та застави. Малі підприємства часто не можуть надати достатнє забезпечення для отримання кредиту, що також є бар'єром для отримання фінансування.
- Недостатня фінансова прозорість. Для малих підприємств характерна низька фінансова прозорість і відсутність належної звітності, що ускладнює оцінку їх кредитоспроможності.

Стан банківського кредитування малого та середнього бізнесу (МСБ) в Україні, незважаючи на певні досягнення, все ще характеризується значними бар'єрами та проблемами, які обмежують доступ до фінансових ресурсів для малого бізнесу. Низький рівень довіри між фінансовими установами та підприємцями, висока вартість кредитів, складність у забезпеченні позик, а також нестабільність економічної ситуації є основними проблемами.

За останні роки значно збільшилась кількість фінансових інструментів, спрямованих на підтримку МСБ, проте вони не завжди забезпечують належний доступ до довгострокового фінансування, яке є необхідним для розвитку інвестиційних проектів. Зокрема, надаються в основному короткострокові кредити для покриття оборотних коштів.

Основні фактори, що обмежують доступ МСБ до кредитування полягають в наступному:

1. Нестабільність економічної ситуації. Війна, валютні коливання, високий рівень інфляції та політична нестабільність значно збільшують ризики для банків, які надають кредити підприємствам. Як наслідок, банки підвищують вимоги до застави, що є значною перешкодою для малих підприємств, особливо для новостворених.

2. Низький рівень фінансової грамотності. Багато малих підприємців не мають

достатнього досвіду та знань у сфері фінансового планування та управління кредитами, що може призвести до невірної оцінювання своїх можливостей щодо повернення позик.

3. Високі процентні ставки. Високі ставки за кредитами є однією з головних перешкод для малого бізнесу в Україні. Відповідно до даних Національного банку України, в середньому ставки за кредитами для МСБ в 2023 році варіюються від 16% до 24%, що значно вище за ставки в країнах ЄС і США.

Однією з найбільш значущих програм, що сприяє доступу малого бізнесу до кредитування в Україні, є програма «Доступні кредити 5-7-9%». Програма, започаткована в 2020 році, надає кредити малим підприємствам за ставкою від 5% до 9% річних, залежно від типу бізнесу та його потреб. Проте, навіть ця програма має обмеження по сумі кредиту та строку, а також ряд умов, які не завжди відповідають потребам всіх категорій малого бізнесу.

На кінець 2023 року понад 80 тис. підприємств отримали фінансування в межах цієї програми, що становить більше 120 млрд грн. Однак значна частина кредитів йде на покриття оборотних коштів (до 70%), що означає обмежене інвестування в довгострокові проекти.

Згідно з даними Національного банку України, на 1 січня 2024 року структура банківського кредитування виглядала наступним чином:

- Частка кредитів для МСБ у загальному обсязі корпоративних кредитів становила 18,6%.
- Середній розмір кредиту для малих підприємств - до 2 млн грн. Це свідчить про домінування короткострокових кредитів у фінансуванні малого бізнесу, а також про обмеженість доступу до довгострокових кредитних ресурсів.
- Кредитний портфель МСБ на 1 січня 2024 року склав 232 млрд грн, що становить 19,5% від загальної суми корпоративних кредитів в банківській системі України.
- Іпотечні кредити для бізнесу становлять близько 4% від загальної суми кредитування, що свідчить про те, що більшість малих підприємств не мають

достатніх заставних активів для отримання іпотечних кредитів.

Один з можливих шляхів поліпшення ситуації – розвиток механізмів державного гарантування, які дозволяють знизити ризики для банків та сприяти наданню кредитів підприємствам з низьким рівнем забезпечення. Окрім того, необхідно продовжити розвиток цифрових платформ кредитування, що дозволять малому бізнесу швидше отримувати доступ до фінансів через онлайн-заявки та автоматизовані скорингові системи [4].

Аналіз стану банківського кредитування малого бізнесу в Україні показує, що хоча сектор кредитування малого підприємництва є важливим елементом економічної стійкості країни, він стикається з численними проблемами. Важливими кроками у покращенні ситуації можуть бути активізація державних програм підтримки, зокрема через розширення механізмів гарантування та субсидування ставок, а також розвиток цифрових інструментів кредитування для малого бізнесу.

Порівняльний аналіз з міжнародним досвідом також свідчить, що Україна може успішно адаптувати кращі практики зарубіжних країн для покращення умов доступу МСБ до фінансування, що сприятиме розвитку підприємницького середовища та стимулюватиме економічне зростання.

У світовій практиці банки, уряди та міжнародні організації активно сприяють розвитку малого та середнього бізнесу (МСБ), оскільки цей сектор є важливим фактором економічного зростання та стабільності. Особливо в умовах економічних криз або постконфліктних відновлень, таких як післявоєнне відновлення, доступ до фінансування малого бізнесу стає одним із головних стимулів для відновлення економіки.

Європейський Союз активно підтримує кредитування МСБ через низку програм, що включають як державні гарантії, так і фонди для малого бізнесу.

Європейська програма COSME (Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises) спрямована на підтримку конкурентоспроможності європейських МСБ. Через COSME доступні

програми фінансування з обсягами до 150000 євро для малих підприємств. Вона також передбачає кредитні гарантії, що знижують ризики для банків, сприяючи полегшенню доступу до кредитів для малих підприємств.

Програма Horizon 2020 сприяє інноваціям у малому бізнесі, пропонуючи гранти та позики на розвиток нових технологій. Це дозволяє малим підприємствам не тільки залучати фінансування, але й стимулювати науково-технічний прогрес.

У США підтримка малого бізнесу через банківське кредитування має добре розвинену інфраструктуру, де уряд відіграє важливу роль у зниженні ризиків для фінансових установ та наданні необхідних умов для розвитку підприємництва.

Система SBA (Small Business Administration) – це федеральне агентство, яке пропонує різні форми фінансування для малого бізнесу, включаючи кредити з державними гарантіями, що дозволяє малим підприємствам отримувати фінансування навіть за умов низької кредитної історії або відсутності достатнього забезпечення.

Loan Program – це основний вид кредитування через SBA, що пропонує кредити на суму до 5 мільйонів доларів з низькими відсотковими ставками.

CDC/504 Loan Program – програма надання довгострокових кредитів для фінансування інвестицій в основні засоби, такі як обладнання та нерухомість.

У США активно працюють мікрофінансові організації, які спеціалізуються на наданні малих кредитів підприємцям, які не мають можливості отримати кредит у традиційних банках. Це дозволяє підприємствам отримувати кредити до 50000 доларів без необхідності надавати заставу.

Японія є однією з країн, де активно підтримується доступ до фінансування для малого бізнесу через систему Japan Finance Corporation (JFC). JFC є державною фінансовою установою, яка пропонує різноманітні програми кредитування для малих підприємств з відсотковими ставками, що нижчі за ринкові.

У Японії функціонує система мікrokредитування, спрямована на підтримку стартапів та підприємств, які працюють у сфері інновацій. Державні фінансові установи

надають такі кредити з гарантіями уряду, що значно знижує ризики для банків [5].

Японія має спеціальні програми, що дозволяють малим підприємствам отримати кредити під пільгові ставки у періоди економічних труднощів, таких як природні катастрофи чи глобальні економічні кризи.

Китай має одну з найшвидших економік у світі, де велика роль відводиться малому бізнесу. Китайська система кредитування малого бізнесу ґрунтується на принципах партнерства між державними установами, банками та фінансовими компаніями.

Уряд Китаю надає фінансові гарантії для банків, що надають кредити малим підприємствам, особливо у сфері інноваційних технологій та сталого розвитку. Програма "Малі кредити для малих підприємств" надає фінансування на пільгових умовах для стартапів і малих підприємств, що сприяє розвитку підприємництва у країні.

Оскільки в Китаї активно розвиваються технології онлайн-фінансування, банки та фінансові платформи використовують великі дані та штучний інтелект для оцінки кредитоспроможності малого бізнесу. Це дозволяє підприємствам швидко отримувати кредити без традиційних процедур перевірки кредитної історії та забезпечення.

У країнах, що розвиваються, роль малих підприємств у національних економіках значно зростає, і тому уряди цих країн активно розвивають політику підтримки малих підприємств через банківські програми та мікрофінансування.

Уряд Індії реалізує програми MUDRA (Micro Units Development and Refinance Agency), що забезпечують фінансування малих підприємств через державні банки та мікрофінансові організації з лояльними умовами та низькими відсотковими ставками. Програма надає кредити до 10 мільйонів індійських рупій для малих підприємств, що сприяє розвитку підприємництва в селах і малих містах.

Багато країн надають державні гарантії на кредити, що знижує ризики для банків і полегшує доступ до фінансування для малих підприємств.

У країнах, де доступ до традиційного кредитування є обмеженим, активно працюють мікрофінансові установи та альтернативні

фінансові платформи, які забезпечують малий бізнес фінансування через цифрові канали.

У багатьох країнах існують спеціалізовані програми для фінансування інноваційних стартапів, що сприяють розвитку високотехнологічного бізнесу та створенню нових робочих місць.

Технологічні новації в кредитуванні, такі як використання великих даних та штучного інтелекту для оцінки ризиків, дають змогу значно спростити процес кредитування та знизити витрати для малих підприємств.

Зарубіжний досвід демонструє, що для забезпечення доступу малого бізнесу до фінансування необхідно створити ефективну та різноманітну екосистему підтримки, що включає як традиційні банківські інструменти, так і інноваційні моделі, такі як мікрофінансування, онлайн-кредитування та державні гарантії. Україна, використовуючи позитивні приклади з інших країн, може удосконалити свою систему підтримки малого бізнесу, зокрема через розвиток державних гарантій, субсидування процентних ставок, а також активізацію цифрових фінансових інструментів для малих підприємств [6].

Малий та середній бізнес (МСБ) в Україні, як і в інших країнах, є ключовим драйвером економічного зростання, створення робочих місць та інновацій. Враховуючи важливість цього сектору та значний вплив економічних, соціальних та політичних факторів на його розвиток, необхідно розробити ефективну політику, спрямовану на підтримку кредитування малого бізнесу. Ось кілька ключових рекомендацій для України, які можуть сприяти розширенню доступу до фінансування для малих підприємств та розвитку цього сектору.

На основі успішного зарубіжного досвіду, Україні доцільно запровадити програми державних кредитних гарантій для малого бізнесу. Це дозволить банкам знижувати ризики при наданні кредитів, що зробить доступ до фінансування менш складним і дорогим для підприємців. Програми, аналогічні «Доступним кредитам 5-7-9%», можуть бути розширені, зокрема, для стартапів, підприємств у постконфліктних регіонах та для бізнесів, які займаються інноваціями та технологічними розробками.

В Україні необхідно створити додаткові програми кредитування для інноваційних компаній, які працюють у технологічних, наукових та дослідницьких сферах [7]. Важливо не тільки надавати фінансування, а й супроводжувати цей процес через гранти, податкові пільги та консультативну підтримку для малих інноваційних підприємств, що допоможе вивести їх на міжнародний ринок.

Розвиток кредитування малого бізнесу є стратегічним напрямом для відновлення економіки України після війни та стабілізації економічного становища країни. Для цього необхідно створити ефективну підтримку через вдосконалення фінансових інструментів, розвиток державних програм, зниження регуляторних бар'єрів і стимулювання цифрових фінансових технологій [8]. Розвиваючи мікрофінансування, банки, підтримку інновацій і доступ до міжнародних фінансових ресурсів, Україна зможе створити сприятливі умови для розвитку малого бізнесу, що стане важливим двигуном економічного відновлення в країні.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Отже, банківське кредитування малого бізнесу в Україні залишається фрагментарним, нерівномірно розвиненим і недостатньо адаптованим до потреб цього сегмента економіки. Незважаючи на реалізацію державних програм, зокрема «Доступні кредити 5-7-9%», малий бізнес і далі зіштовхується з такими проблемами, як надмірна зарегульованість, високі кредитні ставки, обмеженість кредитних ліній, а також складність у доведенні кредитоспроможності перед банком.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сич О., Волос І. Сучасний стан та умови кредитування малого та середнього бізнесу в Україні. *Молодий вчений*. 2018. № 2(54). С. 421-424.
2. Криховецька З. М., Левандівський О. Т. Сутність і напрями розвитку банківських інновацій. *Економіка та держава*. 2022. № 8. С. 56-61.

Зарубіжний досвід показує, що вирішальну роль у розширенні доступу МСП до банківського фінансування відіграє активна участь держави через інститути розвитку, гарантійні фонди, субсидування відсоткових ставок, цифровізацію процесів кредитування та партнерство з комерційними банками. Моделі, реалізовані в Німеччині, Польщі, США та Південній Кореї, демонструють високу ефективність завдяки наявності довгострокових інструментів підтримки малого бізнесу, а також системної взаємодії між усіма зацікавленими сторонами.

Для України важливо не лише запозичити ці механізми, а й адаптувати їх до реалій повоєнної економіки, включаючи відбудову інфраструктури, підтримку внутрішньо переміщених підприємств, стимулювання інноваційного підприємництва та залучення міжнародних фінансових партнерів.

З урахуванням зазначеного, основними напрямками вдосконалення системи банківського кредитування малого бізнесу в Україні мають стати:

- створення ефективного державного механізму гарантування кредитів;
- розвиток цифрових банківських сервісів для МСБ;
- посилення ролі банків розвитку;
- стимулювання довгострокового інвестування;
- удосконалення регуляторного середовища.

Впровадження комплексного підходу до фінансування малого бізнесу на основі кращих міжнародних практик може стати не лише рушієм відновлення, а й основою нової економічної моделі України.

3. Труш І. Є. Міжнародний досвід з кредитування малого підприємництва та його адаптація до особливостей національної економіки. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2013. № 4. С. 104-107.

4. Левандівський О. Т., Криховецька З. М., Кохан І. В. Сучасні тенденції функціонування банківської системи України. *Агросвіт*. 2023. № 3-4. С. 97-104.
5. Стрілець В. Ю. Зарубіжний досвід кредитування малого бізнесу. *Бизнес Інформ*. 2019. № 3(494). С. 44-50.
6. Акчуріна Ю. М., Мальцева А. І. Проблеми і перспективи кредитування малого бізнесу. *Вісник Запорізького національного університету*. 2018. № 2. С. 13-18.
7. Тарасевич Н. В., Марковський А. В. Впровадження міжнародного досвіду банківського кредитування суб'єктів малого бізнесу. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 17. С. 755-758.
8. Жаворонок А. В. Сучасний стан кредитування малого бізнесу та його роль у розвитку національної економіки. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2022. № 2. С. 158-177.

REFERENCES

1. Sych, O., & Volos, I. (2018). Current state and conditions of lending to small and medium-sized businesses in Ukraine. *Young Scientist*, (2)54, 421–424.
2. Krykhovetska, Z. M., & Levandivskiy, O. T. (2022). The essence and directions of banking innovations development. *Economy and State*, (8), 56–61.
3. Trush, I. Ye. (2013). International experience in lending to small businesses and its adaptation to the features of the national economy. *State and Regions. Series: Economics and Entrepreneurship*, (4), 104–107.
4. Levandivskiy, O. T., Krykhovetska, Z. M., & Kokhan, I. V. (2023). Current trends in the functioning of Ukraine's banking system. *Agrosvit*, (3–4), 97–104.
5. Strilets, V. Yu. (2019). Foreign experience of small business lending. *Business Inform*, (3)494, 44–50.
6. Akchurina, Yu. M., & Maltseva, A. I. (2018). Problems and prospects of small business lending. *Bulletin of Zaporizhzhia National University*, (2), 13–18.
7. Tarasevych, N. V., & Markovskiy, A. V. (2017). Implementation of international experience in banking lending to small business entities. *Global and National Economic Problems*, (17), 755–758.
8. Zhavoronok, A. V. (2022). Current state of small business lending and its role in national economic development. *Topical Issues of Regional Economic Development*, (2), 158–177.

Nadiia Svynous, Doctor of Philosophy in Management, Associate Professor of the Department of Accounting and Finance, University of Economics and Entrepreneurship, Ukraine

Liudmyla Nianko, Senior Lecturer of the Department of Accounting and Finance, University of Economics and Entrepreneurship, Ukraine

Formation of the banking crediting system for small and medium business in the context of post-war economic recovery

Abstract

Introduction: In modern conditions, the formation of an inclusive, sustainable, and innovation-oriented economy gives strategic importance to small business. Small entrepreneurship plays the role of a social buffer, ensures economic flexibility, adaptation to crisis conditions, generates new jobs, promotes regional development, and activates local markets. In the context of Ukraine's post-war recovery, this sector can become a catalyst for economic growth, especially in the areas of services, trade, agribusiness, innovation, and creative industries.

However, one of the main obstacles to the expansion of small businesses is limited access to financial resources. Banking crediting, which is a traditional and the most widespread source of business financing in most countries, in Ukraine's realities is characterized by high barriers for SMEs: lack of collateral, low financial literacy, income instability, a complicated creditworthiness assessment system, and limited readiness of banks to cooperate with small entities.

Method (Methodology): The work uses general scientific and special research methods, namely: analysis and synthesis – to study the essence of credit, trends in crediting in Ukraine, and to justify the peculiarities of banking crediting for small and medium business; systematization and classification – to identify methods and tools of banking crediting for small and medium business; comparison – to conduct a comparative analysis of small and medium business crediting support in foreign countries and in Ukraine; generalization of results – for drawing conclusions.

Results: Thus, banking crediting for small businesses in Ukraine remains fragmented, unevenly developed, and insufficiently adapted to the needs of this segment of the economy. Despite the implementation of state programs, including "Affordable Credits 5-7-9%", small businesses still face problems such as excessive regulation, high interest rates, limited credit lines, and difficulties in proving creditworthiness to banks.

Foreign experience shows that the decisive role in expanding access for SMEs to banking financing is played by active government participation through development institutions, guarantee funds, interest rate subsidies, digitalization of crediting processes, and partnerships with commercial banks.

Keywords: small business; medium business; crediting; banks; state.

Cite as: Svynous, N., & Nianko, L. (2025). Formation of the banking crediting system for small and medium business in the context of post-war economic recovery. *Economic analysis*, 35 (2), 91-99. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.02.091>